

RAAP-NOTITIE

Plangebied Julianaschool te Voorburg

Gemeente Leidschendam-Voorburg

Een inventariserend archeologisch onderzoek

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Leidschendam-Voorburg

Project: archeologisch onderzoek plangebied Julianaschool te Voorburg (gemeente Leidschendam-Voorburg)

Titel: Plangebied Julianaschool te Voorburg, gemeente Leidschendam-Voorburg; een inventariserend archeologisch onderzoek

Status: eindversie

Datum: juli 2003

Auteur: drs. D.G. Bedeaux

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2003\VOSJ2\N0390-VOSJ2.qxd

Projectcode: VOSJ2

Projectleider: drs. D.G. Bedeaux

Projectmedewerker: drs. R. Schiferli

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

Autorisatie:

drs. P. Deunhouwer

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2003

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Leidschendam-Voorburg heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juni 2003 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met geplande nieuwbouw in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Doel van dit onderzoek was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek zijn in het plangebied geen archeologische resten aangetroffen. Naar verwachting zal er als gevolg van de geplande werkzaamheden dan ook geen verstoring van archeologische waarden optreden. Derhalve worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van de gemeente Leidschendam-Voorburg heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juni 2003 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met nieuwbouw in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Het onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van onderhavig onderzoek was het opsporen van deze resten en (indien mogelijk) een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied en archeologische verwachting

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 30G van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 83.500/454.750. Het plangebied is geheel bebouwd, van oppervlakteverharding voorzien en was ten tijde van het onderzoek in gebruik als peuterschool en schoolplein. Voor het gebied geldt een middelmatige tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf de Bronstijd (zie § 2.2).

1.3 Onderzoekopzet en richtlijnen

Onderhavig onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Eventueel waarderend onderzoek kan in een later stadium plaatsvinden.

Het inventariserend archeologisch onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het *Handboek ROB-specificaties* (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden. Enkele vaktermen worden achter in deze notitie beschreven (zie verklarende woordenlijst).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methodes

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Volgens de vereenvoudigde geologische kaart van Den Haag en omgeving bestaat de ondergrond van het plangebied uit Hollandveen op Afzettingen van Calais op Oude Duin- en Strandzanden (Gans e.a., 1998). Het plangebied maakt deel uit van een complex van lager gelegen strandvlakten ingeklemd tussen verschillende strandwallen. Op de strandwallen, die direct ten zuidoosten van het plangebied voorkomen, kunnen Oude Duinen gevormd zijn.

Archeologie

In de omgeving van het plangebied bevinden zich volgens de archieven van de ROB drie 'terreinen van hoge archeologische waarde'. Op circa 1,0 km ten noordoosten van het plangebied bevinden zich sporen van bewoning uit de Nieuwe tijd. Het betreft aardewerk uit het einde van de 17e en de 18e eeuw dat hier in 1878 is gevonden (CMA-code 30G-008). Respectievelijk ten zuidwesten (1,0 km) en zuidoosten (0,9 km) van het plangebied bevinden zich twee hofstedes uit de Late Middeleeuwen: 'De Binckhorst' (CMA-code 30G-032) en 'De Werve' (CMA-code 30G-009). De 'Werve' werd in 1801 gesloopt, maar het torentje en resten van het huisje staan er tegenwoordig nog.

Uit de directe omgeving van het plangebied is nog een aantal vindplaatsen bekend. Het gaat om twee vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen: drie bakstenen met een volume van ca. 2500 cm³ (ARCHIS-waarnemingsnummer 7954) en een dolkschede van leer (ARCHIS-waarnemingsnummer 22696). Ongeveer 0,8 km ten zuiden van

het plangebied zijn een fragment van een bronzen halssieraad en twee messing munten uit de Romeinse tijd gevonden (ARCHIS-waarnemingsnummer 22118). Verder bevinden zich op 0,7 km ten noordoosten van het plangebied sporen van een nederzetting uit de Midden Bronstijd (ARCHIS-waarnemingsnummer 21925).

Historische geografie

Volgens de Chromotopografische kaart (ROBAS Producties, 1989: blad 440) lag het plangebied rond 1874 in een zone zonder bebouwing, aangegeven als 'polder'. Op de kaart van Kruikius & Kruikius (1712) is dezelfde situatie weergegeven.

Archeologische verwachting

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2001) geldt voor het plangebied een middelhoge trefkans voor archeologische waarden. Op de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland regio Duin en Bollenstreek (Koenders, 2002) valt het plangebied binnen een zone met een redelijk tot grote kans op archeologische sporen.

Strandwallen waren al vanaf het Neolithicum aantrekkelijke bewoningslocaties. Strandvlakten waren ten tijde van het Neolithicum echter vaak te nat en vormden zodoende pas vanaf de Bronstijd aantrekkelijke bewoningslocaties.

Op grond hiervan gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een hoge tot middelmatige archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf de Bronstijd.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

In verband met de oppervlakteverharding is plaatselijk een tegel verwijderd om in totaal 6 boringen verspreid over het plangebied te kunnen zetten (figuur 1). Er is geboord tot maximaal 3,0 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn onder andere conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

In de bodem van het plangebied bevindt zich tot circa 2,65 m -Mv een pakket zandige afzettingen. Deze zandige afzettingen bestaan uit lichtbruingrijs, zwak siltig zand met grind, schelpenresten en recent puin (stopverf). Dit is geïnterpreteerd als een verstoord pakket, waarschijnlijk opgebracht in verband met bouwwerkzaamheden in het recente verleden. Vanaf circa 2,65 m -Mv bevindt zich een lichtzandige, donkerbruine veenlaag met recent puin (sintels). Geconcludeerd wordt dat de bodem in het plangebied minstens tot 3,0 -Mv verstoord is. In de boringen 3, 4 en 5 is op circa 0,75 m -Mv een laag ondoordringbaar puin aangetroffen.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn in de boringen geen archeologische indicatoren aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In tegenstelling tot wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (een middelmatige tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf de Bronstijd; zie § 2.2) zijn tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de provinciaal archeoloog van Zuid-Holland (drs. R.H.P. Proos).

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998.** *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Gans, W. de, H. Kok & H. Zwaan, 1998.** *Vereenvoudigde geologische kaart van Den Haag en omgeving, schaal 1:50.000*. NITG-TNO, Haarlem.
- Koenders, M. (red), 2002.** *Cultuurhistorische hoofdstructuur Zuid-Holland: regio Duin- en Bollenstreek*. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.
- Kruikius (Cruquius), N. & J. Kruikius, 1712.** *Kaart van 't Hooge Heemraedschap van Delflant*. Facsimile-uitgave 1977 Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989.** *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROB, 2001.** *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).
- ROBAS Producties, 1989.** *Historische Atlas van Zuid-Holland. Chromotopografische kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. ROBAS Producties, Landsmeer.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001.** *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
CMA	Centraal Monumenten Archief
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
Mv	maaiveld
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Stiboka	Stichting voor Bodemkartering

Verklarende woordenlijst

- silt** Gronddeeltjes ter grootte van 2 tot 50 µm.
- strandvlakte** Oorspronkelijk zestrand dat genetisch samenhangt met de erachter liggende strandwal. Door kustuitbouw ontstaat een strandvlakte die is ingeklemd tussen twee strandwallen. Strandvlakten zijn meestal afgedekt met veen. Zie *strandwal*.
- strandwal** Door branding en zeestromingen ontstane zandrug parallel aan de kustlijn welke uiteindelijk boven gemiddeld hoogwater uitkomt.

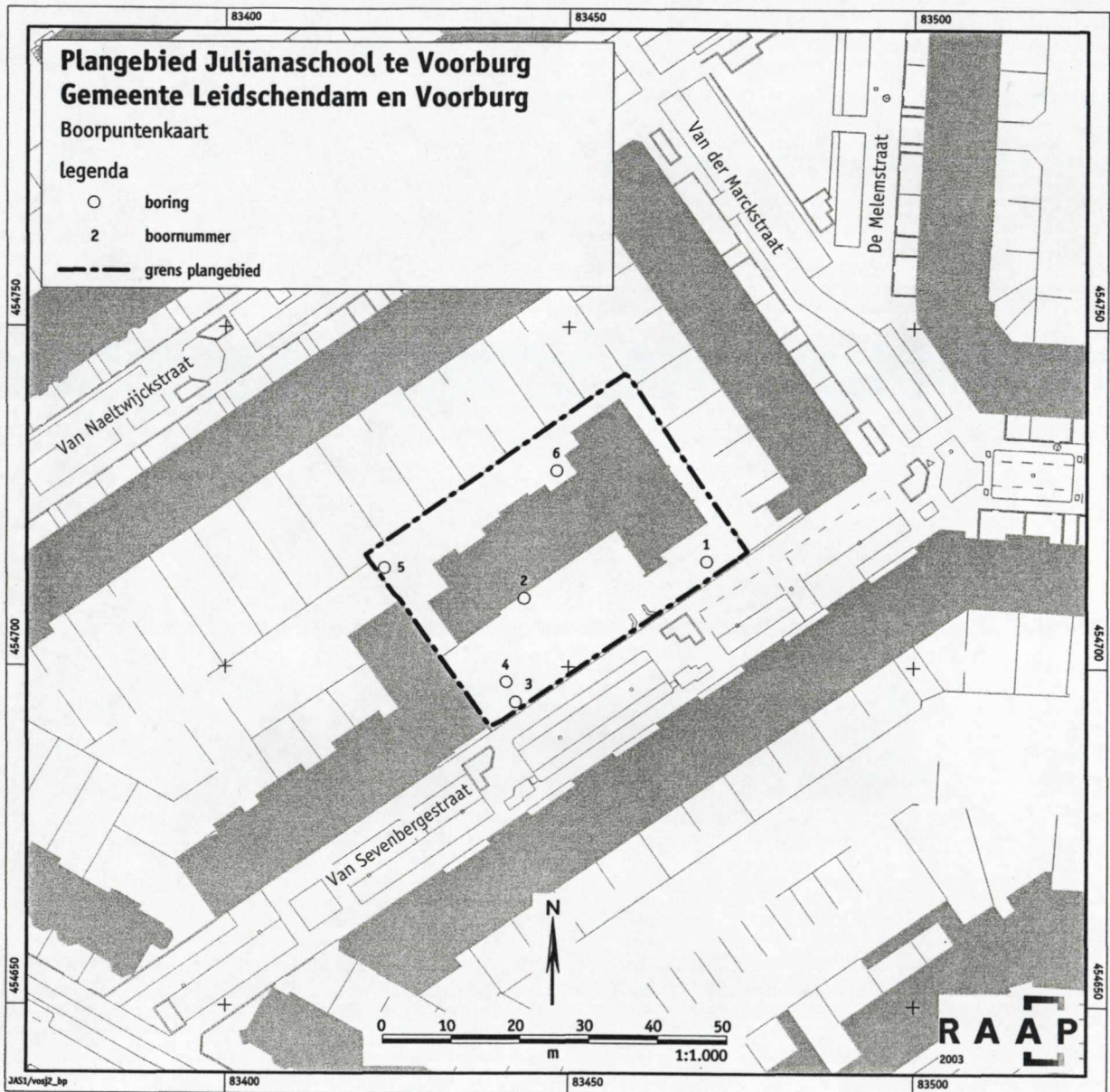
Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Boorpuntenkaart.